

Biblija – Stari Zavjet 2019./2020.
ponedjeljak 11:15, srijeda 10:15,
ECTS 6, amdg.ffrz.hr

Mudrosne knjige i Psalmi

**Poklad biblijske mudrosti
u jezgri SZ-a**

Dođite, poklonimo se (Ps 95)

C Am F G Am F G C

Do - đī - te po - klo - ni - mo se Bo - gu, do - đī - te on je naš Kralj

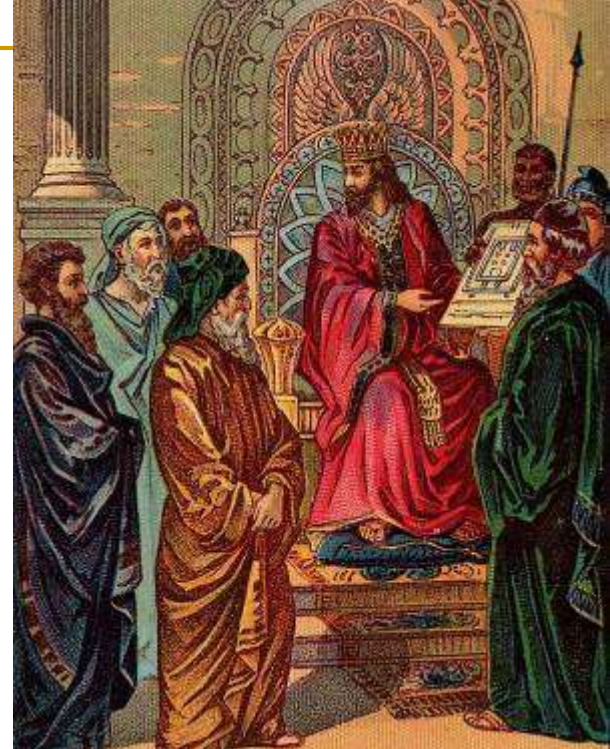
Pouka u dijalogu

- ***Pedagoški početak:***
Knjiga Mudrosti!
- **Ustroj biblijske mudrosti:**
- **“Poslušaj, sine moj!”**
 - Izvor u Izl 13,14 i Pnz 6,20s
- **“Odgovori sinu!”**
 - **“יהוה nas je izveo jakom rukom” (Izl 13,14; Pnz 6,21)**
 - **תורה Tora = Pouka**
- **Tko poučava u Izr 1,8; 6,20; 31,1?**
 - **Pouka oca, naputak majke (Izr 1,8)**
 - **Zapovijedi oca, nauk majčin (Izr 6,20)**
 - **Majka poučavala kralja (Izr 31,1)**

Mudrac i mudrost

- Tko je Mudrac u Izr 1,1, Pj 1,1, Prop 1,1?
- Salomon, sin Davidov, kralj (Izr 1,1)
- Salomonova pjesma (Pj 1,1)
- Davidov sin, kralj (Prop 1,1)
 - Molitva u 1 Kr 3,6-9
 - **לב שמע** *leb šomé^a* “srce koje sluša” (1 Kr 3,9)
 - Kako su nastale knjige prema Izr 25,1?
- Ezekijina akademija – prikupili

Kako su nastali psalmi?

- 1 Ljet 16,8; Ps 105,1
 - *Hvalite Jahvu, prizivajte mu ime; navješćujte među narodima djela njegova*
 - Kontekst?
(tko, kome govori, kada?)
 - David Asafu i braći
 - kad je donesen Kovčeg
 - Sadržaj?
 - Počast
 - Molitva
 - Međunarodna objava
 - Do danas!
- Ps 1 s Ps 2 uvod
 - u 5 knjiga psalama
 - Usp. Petoknjižje
 - Hermeneutički ključ
 - Zaključak: Ps 146-150

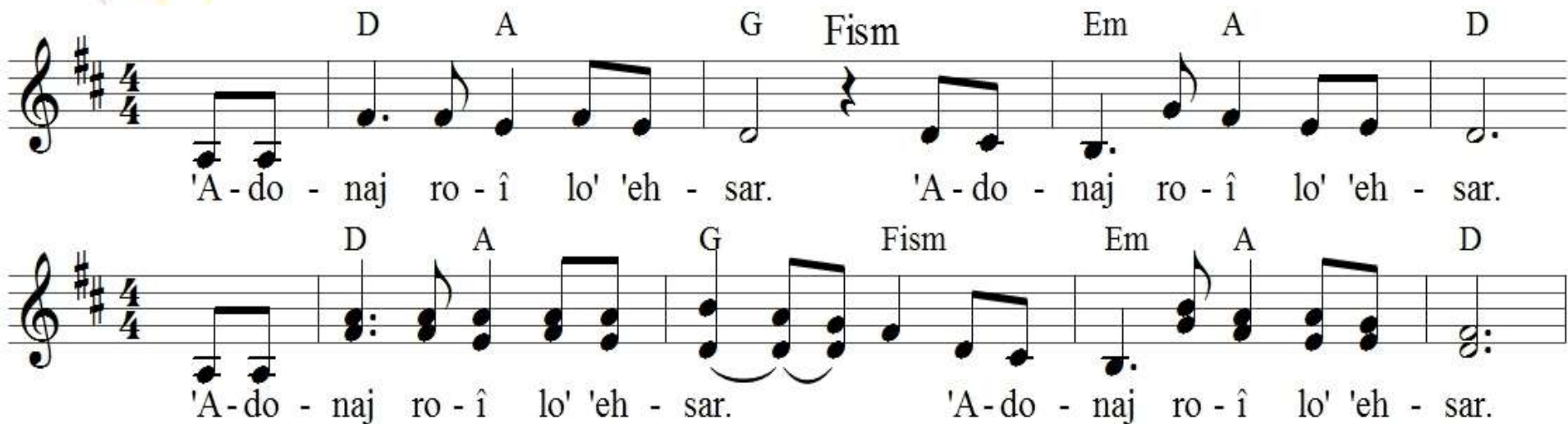
Ps 1: Kako biti sretan

- **blaženstvo** ljudske osobe (‘iš v1)
 - koji je put prema v2?
- **Zakon-Tora** תורה (v2)
- = životna pouka – Božja
 - ⇔ “put” propasti (דרך v1.6)
- **Pristup?** (v2)
- **Užitak** + meditacija dan i noć (v2)
- **Simbol?** (v3)
- **drvo** (od Post do Otk) – Post 1,28
 - Budite plodni!
- **Opreka: grješnik – pravednik v5s**
 - “neće ustati” (v5 – usp. “pljeva”)
 - ⇔ put poznat Bogu (ידע v6)
- **Zlotvor, opak (v1.4s)**
 - što nudi u v1?
- **Savjetuje (v1)**
- **Grješnici (v1.5)**
- **Stanište tračarâ (v1)**
 - ⇔ zajednica pravednikâ (v5)
- **Simbol? (v4)**
- **pljeva**

יהוה רעי לא אחסר

[adonaj ro'i lo ehsar]

D A G Fism Em A D

'A-do - naj ro - î lo' 'eh - sar. 'A-do - naj ro - î lo' 'eh - sar.

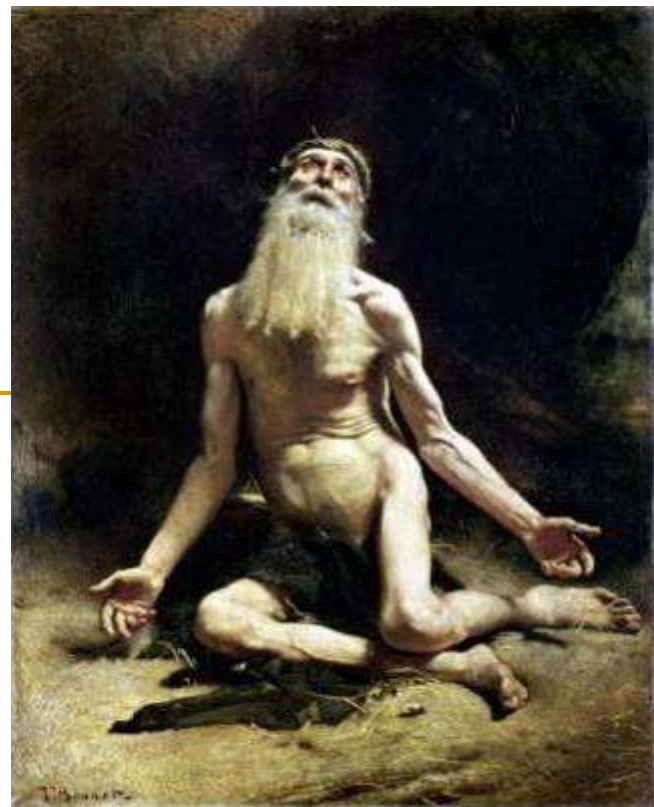
D A G Fism Em A D

'A-do - naj ro - î lo' 'eh - sar. 'A-do - naj ro - î lo' 'eh - sar.

**Gospodin je pastir moj
ni u čem ja ne oskudijevam**

Knjiga o Jobu

*Pravednik-patnik
u potrazi za Božjim
odgovorom*

Leon Bonnat, Job The Liliith Gallery of Toronto

Knjiga o Jobu

- Job 1,1:
- Neki čovjek iz zemlje Us (Post 22,21; Tuž 4,21) imenom Job אִיּוֹב 'ijjôb
- = “Gdje je otac?” 'ajja-'abu (akad.) hebr. “učiniti neprijateljem”
 - Sin istoka (1,3)
 - + Noa i Daniel (Ez 14,14)
 - Opće teme kao Post 1-11
- יהוה u Job 1,21; 12,9
 - “יהוה dao, uzeo” (1,21)
 - “ruka Božja (KS)” 12,9
 - “ruka Gospodnja” (Šarić)
- karakter u 1,1.8; 2,3?
 - Čestit, pošten (osobni integritet),
 - prav,
 - bogobožazan,
 - kloni se zla (1,1.8; 2,3)
- + Božji sluga (1,8; 2,3)

Gornja pozornica

- nebesko vijeće: npr. יהוה u 1,8?
- “*sluga moj Job...*”
- שָׂטָן *śāṭān* Protivnik u 1,9?
- “Zar se *uzalud* boji Boga?”
 - הִנָּם *hinam* (1,9) → *Uzalud* izazvao (2,3)
 - Kakva mu korist? (Prop 1,3)
- Čija *ruka* u 1,11s; 2,5s? U čijoj *vlasti*?
- Izazov: “Pruži ruku” 1,11; 2,5
 - = Božja ruka – Satan govori o Božjoj vlasti
- 3x “U tvojoj je ruci” 1,12 (2x); 2,6 – Božji govor
- = stanje stvari (usp. Post 3)

Zemaljski razgovori

- tri kruga – Job 3-31
 - prijatelji: 2,11 – koliko, odakle, nakana?
- Elifaz, Bildad, Sofar
 - međunarodni, dolaze *utješiti* (2,11)
 - Prije razgovora u 2,13?
- Šute, na zemlji, sedam dana (13)
 - Tko počinje razgovor (c3)?
- Job prvi progovara c3
 - Što čine prijatelji, npr. 5,7
- optužbom množe patnju (npr. “čovjek rađa muku” 5,7)
 - Prijatelji bez argumenata od c26

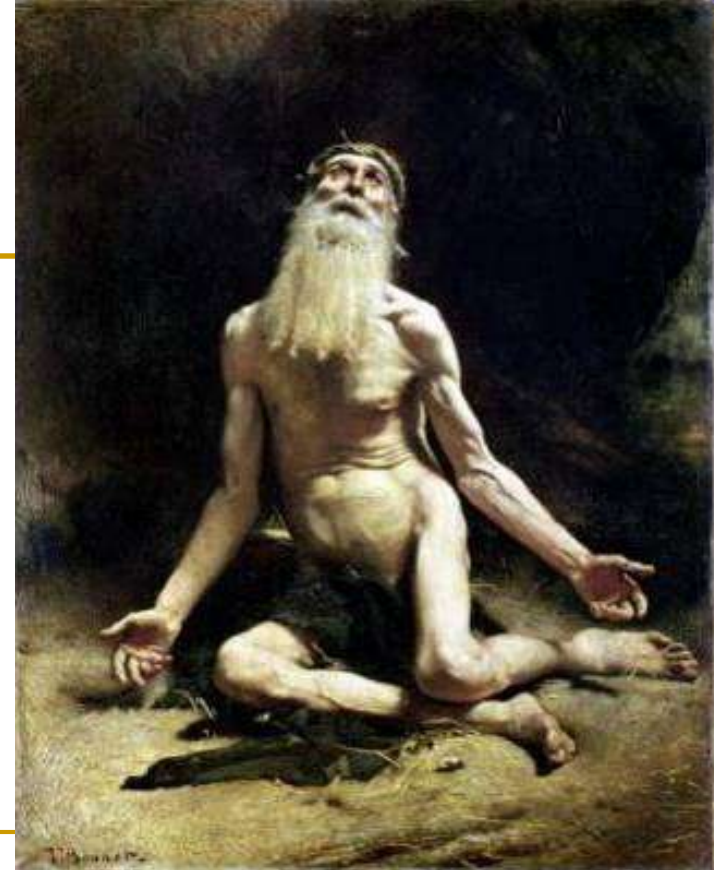

Ilya Repin. *Job i prijatelji* 1869. Ulje na platnu. The Russian Museum, St. Petersburg

- Job 32-37:
 - Elihuov *monolog*
 - Dvije pozornice spaja molitva npr. 7,17
 - Što je čovjek da ga toliko *ti cijeniš*, da je srcu *tvojem* tako prirastao
 - Upravni govor – hebrejska poezija

Job u razgovoru s Bogom

Job 38,1–42,6

Leon Bonnat, Job The Lilith Gallery of
Toronto

Višestruk Božji odgovor

Lord answering Job out of the whirlwind,
BLAKE, William (1805-06), Akvarel,
Morgan Library, New York

- 1) Prvi odgovor 38,1–42,6
 - Tko govori u 38,1; 40,1; 40,6?
- “i odgovori יהוה Jobu”
(38,1; 40,1; 40,6)
 - Tko govori u 40,3; 42,1?
- “i odgovori Job” (40,3; 42,1)
 - Kako Job odgovara poslije
39,30; u 40,4; 42,4?
- Šutnja →
- → Volja za šutnjom:
“ruku na usta” (40,4)
- → Poučljivost: “pouči me!” (42,4)
- 2) Kome i kako Bog govori u 42,7–9?
- Elifazu
 - negativna procjena

Konačan odgovor

- 3) u 42,10-17: Epilog
- vanjski preokret (42,10):
- **שוב שבות** *šub šebut*
“preokrenuti sudbinu”
 - povijesno iskustvo Izraela:
usp. Jr 29,14; 30,18; 32,44;
33,7.11.26; 49,6.39
 - Koliko dugo Job živi (42,16)?
- 140 godina (42,16)
 - U kakvom je stanju Job u 42,6?
- još uvijek u prahu i pepelu
 - Na kojoj je “pozornici” Job od 38,1?
- nebesko vijeće, gornja pozornica

Jobova utjeha

- Osjećaj u 42,6?
- “Kajem se” (?)
- **נחם** *niham* ražaliti se – utjeha?
 - Usp. 2,11; 7,13; 16,2; 21,34; 29,25; 42,11:
- prijatelji žele utješiti Joba (2,11)
- nadao se utjehi od ležaja (7,13)
- prijatelji ga ne mogu utješiti (16,2; 21,34)
- bio je drugima utjeha (29,25)
- rodbina naknadno tješi (42,11)
 - Ukupno 7x

Jan Lievens, Job on the Dunghill, 1631

Jobovo oko

- עיני *‘ênî* “**moje oko (oči)**”
16,20 ⇔ 42,5
 - pred Bogom sa suzama (16,20)
 - Š., KS: “suze moje”
 - sada ga vidi (42,5)
- **Moje oko + ראה *ra’â* “vidjeti”:**
 - Čežnja u 19,27?
- “Njega ću gledati, svojim očima...”
 - Ostvarenje u 42,5?
- “sada te oko moje vidi” (42,5)

